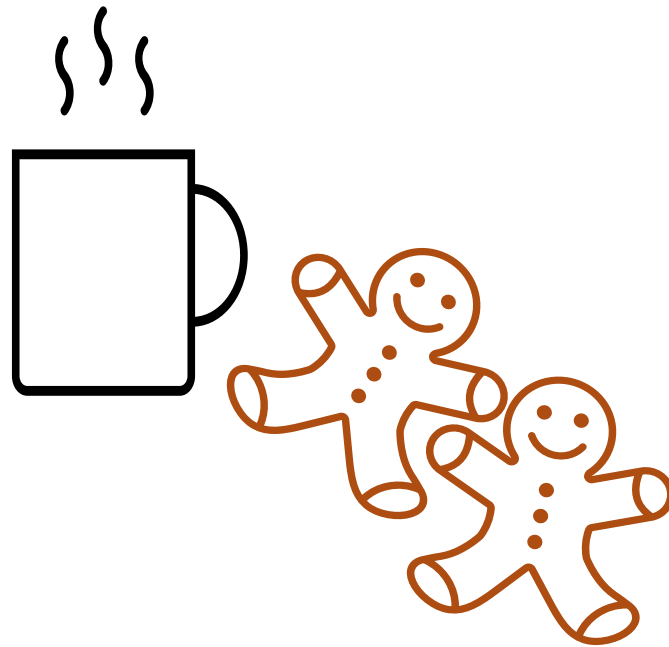

En liten bok om AI

En bok om AI i vardagen
Marika Jonsson

Kakor och en kopp java

Varför?

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Några av de allmänna principerna

- ▶ jämställdhet
- ▶ individuellt självbestämmande
- ▶ lika möjligheter
- ▶ deltagande och inkludering i samhället

Varför?

- ▶ Alla som använder smarta mobiler och internet påverkas av AI
- ▶ Det finns begränsat med lättläst material
- ▶ Mer kunskap ökar möjligheten att förstå, välja eller välja bort och att utveckla och utvecklas!

Bokens syfte

- ▶ Väcka intresse
- ▶ Börja använda AI medvetet
- ▶ Hitta kunskapsglappet

Bokens syfte

- ▶ Den här boken handlar om AI. Boken är till för dig som använder internet och smart mobiltelefon. Du kan ha hört talas om AI men du vet inte vad AI är. Du kan också veta lite om AI men vill lära dig mer.
- ▶ AI på internet samlar ofta in information om dig. Vi som skrev boken tycker det är viktigt att alla får en chans att veta mer om AI på internet. Vi tror att om du vet mer om AI på internet, kan du själv välja om du vill dela med dig av din information.
- ▶ Boken börjar med berättelser om AI. Berättelserna handlar om händelser där AI används i vardagen. Sen kommer ett faktakapitel om AI.

Utdrag ur boken-högläsning

- ▶ Ellen sitter i fikarummet på jobbet och tittar på sin mobiltelefon. Hassan kommer in.
- ▶ -Vad gör du? frågar Hassan.
- ▶ -Jag sitter och kollar på fotbollsskor. Mina är så slitna så jag ska köpa nya. Kolla här, de här blåa är coola! säger Ellen och visar Hassan sin mobiltelefon.
- ▶ - Vi spelar på konstgräs, så jag behöver skor med dubbar för konstgräs. De här blåa är också coola.
- ▶ Hassan och Ellen sitter en lång stund och kollar på olika fotbollsskor. Det finns många olika färger och mönster. De flesta är alldeles för dyra.
- ▶ -Jag ska börja sticka. säger Hassan plötsligt.
- ▶ -Jag såg en bra video på youtube som visar hur du stickar.
- ▶ Hassan tar upp sin mobiltelefon och letar upp youtubevideon. Innan videon börjar kommer det reklam.
- ▶ -Vad konstigt, säger Hassan, det är reklam för fotbollsskor. Vi som precis pratade om fotbollsskor!

Boken ger en förklaring till varför det verkar som att mobilen lyssnar på oss

Utdrag ur boken-högläsning

AI som hjälper

Hassans mobil plingar till. Han får ett meddelande. Det är Hassans pappa som skriver att Hassan och Hassans träningskompis måste ta bussen till gymmet idag. Hassans pappa hinner inte hämta Hassan.

-Äh vad jobbigt. säger Hassan. Nu måste jag meddela min träningskompis att vi ska ta bussen. Det är så jobbigt att skriva meddelanden.

-Du kan skicka röstmeddelande istället! -säger Diana. Det brukar jag göra när jag inte orkar skriva.

-Nej det går inte. Min kompis har svårt att komma ihåg. Om han får textmeddelande kan han läsa det många gånger.

-Du kan använda diktafonen, säger Mia.

-Dikta vadå? frågar Hassan

-Diktafonen. Den kan lyssna på vad du säger och förvandla tal till text. Berättar Mia. Många smarta mobiltelefoner har en inbyggd diktafon.

-Vad coolt! Så om jag pratar blir det text då? Frågar Hassan

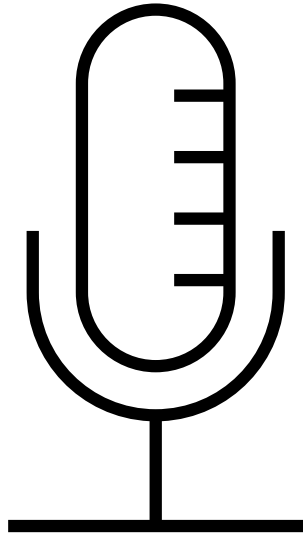
-Ja, om du slår på diktafonen.

Mia tar upp sin mobiltelefon och öppnar ett tomt meddelande. Mia trycker på mikrofon symbolen under bokstäverna.

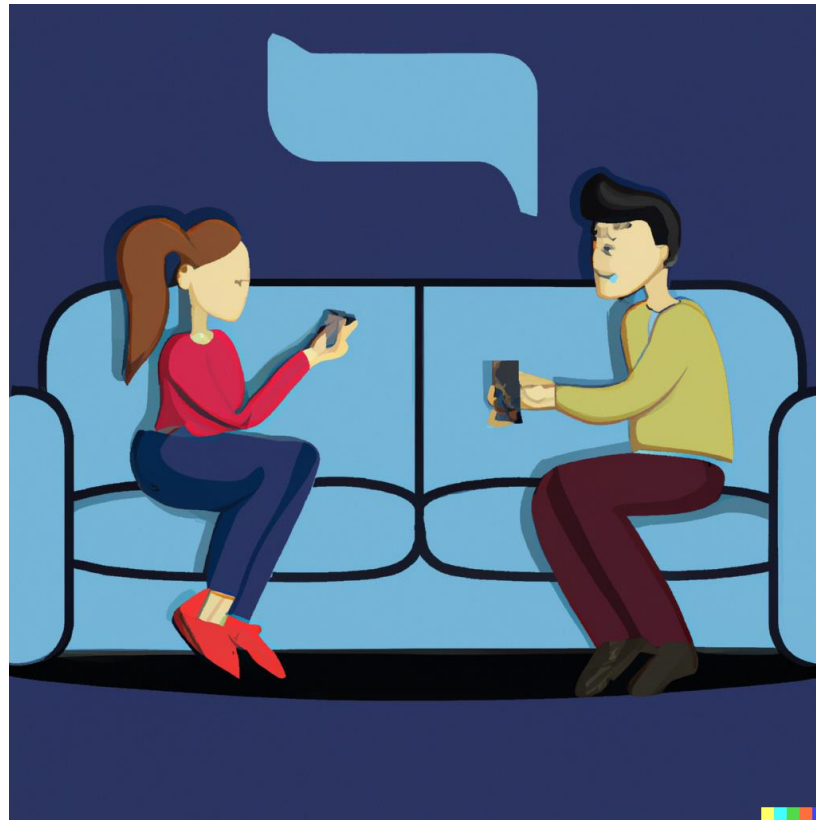
-Kolla här, när jag pratar så skriver diktafonen. Sägar Mia

Samtidigt som Mia pratar kommer orden fram i meddelanderutan. Mia stänger av mikrofonen.

Boken ger förslag på hur du kan utnyttja
AI teknik för att underlätta

AI genererad bild av DALLE

Hjälp till studiehandledning önskas!

- ▶ Grupparbete

Hur boken kan användas

- ▶ Till varje kapitel finns det diskussionsfrågor och praktiska övningar. Eftersom AI utvecklas kan svaren på frågorna ändras, därför finns inga exakta svar utan hänvisningar till bra källor där man kan läsa mer om AI.
- ▶ Använd berättelserna på det sätt som passar er. I berättelsen står det om mobiltelefoner men det går att byta ut till vilken teknik som helst där man kan nå internet och surfa på webben som läsplattor eller datorer. Berättelserna kan läsas eller användas till att spela teater.

AI på webben

Första kapitlet handlar om kakor på webbsidor.

Här är övningar som handlar om att

- ▶ hitta inställningar för kakor
- ▶ försöka förstå vilken information kakorna samlar på
- ▶ stänga av kakor

Gå in på en webbsida du brukar besöka. Kommer det upp en dialogruta om kakor? Om det inte gör det, kan du ha godkänt kakor tidigare. Om webbhistoriken inte rensas kommer inte frågan upp igen. Leta på webbsidan. Någonstans, ofta långt ned på sidan, ska det finnas en länk eller knapp som handlar om integritetspolicy, kakor eller cookies. Det kan vara något annat ord också. Leta och klicka runt tills du hittar sidan med kakor.

- ▶ Titta på vilka sorters kakor som finns på webbsidan. Läs om vilken sorts information kakorna samlar in. Förstår du vad alla orden betyder?
- ▶ Prova att stänga av kakorna. Är det någon kaka som inte går att stänga av?
- ▶ Ser du några kakor som kan användas för reklam? Ibland kan det stå marknadsföring eller något annat ord. Prova att stänga av kakor för reklam.

Nödvändiga kakor behövs för att webbsidan ska fungera. Ett exempel på Nödvändiga kakor i en webbutik är att webbsidan lagrar information om vad du lagt i kundvagnen. Den informationen behövs för att du ska kunna surfa runt på webbsidan efter att du lagt en vara i kundkorgen.

På Post- och telestyrelsens webbsida kan du lära dig mer om kakor. Rubriken på sidan är: Frågor och svar om kakor (cookies) för dig som använder internet

<https://pts.se/sv/privat/internet/integritet/kakor-cookies/>

Länkar till mer information

Det är svårt att få fram information om varför personer som känner varandra kan få samma sorts reklam. Det är en företagshemlighet. Internetstiftelsen förklarar att det kan vara så att det är mobiltelefonens position, alltså var mobiltelefonen befinner sig när man surfar, som används för att skicka liknande reklam till personer som känner varandra. Lyssna gärna på Internetstiftelsens podd "Dumma frågor om internet" avsnittet som heter "Lyssnar min mobil på mig hela tiden?" eller läs mer på Internetstiftelsens sida.

<https://internetstiftelsen.se/podd/dumma-fragor-om-internet/tjuvlyssnar-mobilen-pa-mig-hela-tiden/>

Men det är ju bara tre kapitel?

